

Sarajevo, 17.10.2022. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
10.10.2022. – 14.10.2022.

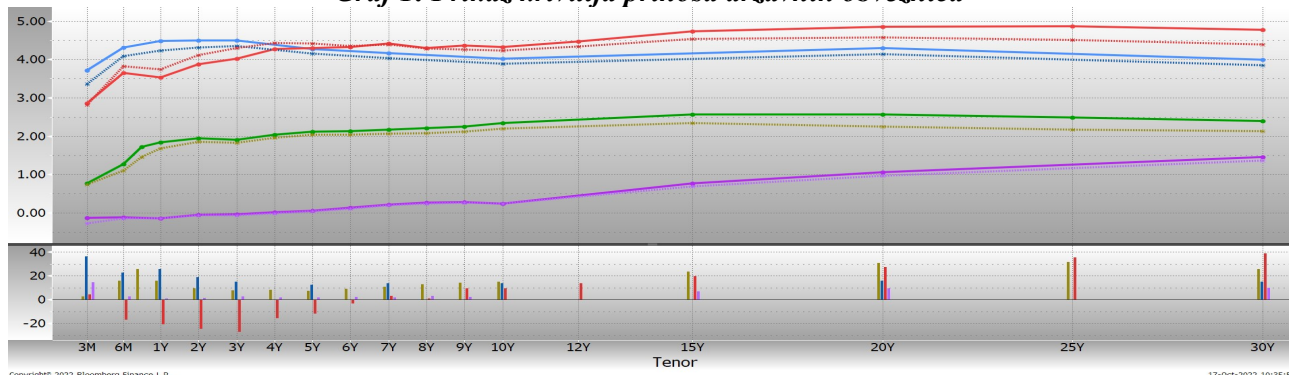
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	7.10.22	-	14.10.22		7.10.22	-	14.10.22		7.10.22	-	14.10.22		7.10.22	-	14.10.22	
2 godine	1.87	-	1.96	↗	4.31	-	4.50	↗	4.17	-	3.92	↘	-0.07	-	-0.05	↗
5 godina	2.04	-	2.11	↗	4.14	-	4.27	↗	4.43	-	4.32	↘	0.05	-	0.07	↗
10 godina	2.19	-	2.35	↗	3.88	-	4.02	↗	4.24	-	4.34	↗	0.25	-	0.25	→

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	7.10.22	-	14.10.22	
3 mjeseca	0.784	-	0.806	↗
6 mjeseci	1.103	-	1.263	↗
1 godina	1.717	-	1.882	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 14.10.2022. godine (pune linije) i 07.10.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

MMF je protekle sedmice objavio smanjene prognoze globalnog rasta za 2023. godinu pod uticajem rata u Ukrajini, visokih cijena energenata i hrane, odnosno inflatornih pritisaka i visokih kamatnih stopa, upozoravajući da bi se ekonomski uslovi mogli znatno pogoršati sljedeće godine. Prema prognozama se očekuje da će se trećina globalnog ekonomskog rasta vjerovatno smanjiti do sljedeće godine, dok će tri najveće ekonomije (SAD, Kina i eurozona) nastaviti sa usporenjem rasta. MMF je dodao da će rast globalnog GDP-a naredne godine usporiti na 2,7% u poređenju sa julsom prognozom od 2,9%, s obzirom na to da više kamatne stope usporavaju američku ekonomiju, dok se Evropa bori sa povećanjem cijena plina, a Kina sa kontinuiranim lockdownom zbog COVID-19 i slabljenjem tržišta nekretnina. Zvaničnici MMF-a su stava da je inflacija trenutno najveća prijetnja za globalni ekonomski rast, te da nastavak inflatornih pritisaka u znatnoj mjeri destabilizuje globalna tržišta.

EUROZONA

U odnosu na prethodnu sedmicu prinosi obveznica su povećani duž cijele krive, te je nastavljen trend rasta istih. Uticaj na rast prinosa posebno je imao objavljeni podatak o rastu potrošačkih cijena u SAD, jer su učesnici na tržištu očekivali ovaj podatak kao signal za budući pravac monetarne politike Fed. Ipak, protekla sedmica je obilježena izuzetno volatilnim kretanjima, koja su bila prisutna skoro tokom svakog dana trgovanja. Na sedmičnom nivou prinosi njemačkih obveznica su povećani za 9 do 15 baznih poena,

pri čemu su najveće promjene zabilježene na krajnjem dijelu krive. Istovremeno, prinosi italijanskih dvogodišnjih i petogodišnjih obveznica su smanjeni za 13 baznih poena, odnosno 3 bazna poena, dok su prinosi desetogodišnjih obveznica povećani za 9 baznih poena.

Članovi UV ECB su još jednom potvrdili namjeru da nastave sa politikom povećanja kamatnih stopa. Guverner Centralne banke Francuske De Galhau je izjavio da ECB radi na smanjenju inflacije na nivo od 2% „u naredne dvije do tri godine“, što prema njegovom mišljenju predstavlja veoma snažan signal ove centralne banke svim „ekonomskim igračima“ da će uspjeti da vrate inflaciju na ciljani nivo. Takođe, njegov kolega iz Njemačke Nagel je izjavio da je potrebno nastaviti sa povećanjem kamatnih stopa i to značajno, jer bez obzira na sve, trajno visoka inflacija predstavlja najveći problem za ekonomski rast. Slično, Knot smatra da bi ECB na naredna dva sastanka trebalo da poduzme značajne korake. Wunsch je izjavio da smatra da, kako bi se rekordna inflacija vratila pod kontrolu, kamatne stope ECB bi mogle da budu iznad 2%, a da ne bi bio iznenađen i da u određenom trenutku premaše nivo od 3%. Dodao je da kamatna stopa ECB na depozite banaka (Deposit facility), trenutno na nivou od 0,75%, će vjerovatno morati do kraja godine da premaši 2%.

Već nekoliko mjeseci iz ECB je objavljivano da je cilj povećanje kamatnih stopa na „neutralni“ nivo, koje ne bi ni pozitivno ni negativno djelovale na ekonomski rast. Ipak, prema mišljenju određenih članova UV neutralna kamatna stopa između 1,5% i 2,0% nije dovoljna, te je potrebno nastaviti sa povećanjem istih. S druge strane, potpredsjednik ECB De Guindos je upozorio na to da je moguće da se negativni scenario ove institucije možda već počinje realizovati, te da smatra da će biti suočeni sa veoma teškom kombinacijom niskog ekonomskog rasta, uključujući mogućnost tehničke recesije, i visoke inflacije. Takođe, predsjednica Lagarde je upozorila na previše optimistične ekonomske izglede finansijskih tržišta, što povećava rizik naglih tržišnih korekcija i finansijske nestabilnosti. Glavni ekonomista ECB Lane je izjavio da bi ECB mogla da ima veći uticaj na tržišta povećanjem kamatnih stopa nego smanjenjem masivnog iznosa obveznica.

Prema novim prognozama MMF-a, objavljenim prošle sedmice, rast GDP-a eurozone u ovoj godini bi mogao da iznosi 3,1%, a u 2023. godini samo 0,5%. Ministarstvo ekonomije Njemačke je smanjilo prognoze ekonomskog rasta ove zemlje za 2023. godinu, te sada očekuje da će zabilježiti kontrakciju od 0,4% (u aprilu je očekivan rast od 2,5%). Takođe, prognoze rasta GDP-a za ovu godinu su prilično smanjene, te sada iznose 1,4% u poređenju sa ranijih 2,2%.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ	SEP	-34,7	-38,3	-31,8
2.	Trgovinski bilans – EZ (u milijardama EUR)	AUG	-45,0	-47,3	-40,5
3.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G)	AUG	1,5%	2,5%	-2,5%
4.	Industrijska proizvodnja – Austrija (G/G)	AUG	-	7,6%	5,0%
5.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	AUG	-	2,3%	2,7%
6.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	AUG	-	2,9%	-1,3%
7.	Industrijska proizvodnja – Grčka (G/G)	AUG	-	3,9%	6,5%
8.	Industrijske prodaje – Holandija (G/G)	AUG	-	28,3%	20,9%
9.	Prerađivačka proizvodnja – Holandija (G/G)	AUG	-	5,9%	5,2%
10.	Stopa inflacije – Njemačka (final.)	SEP	10,9%	10,9%	8,8%
11.	Stopa inflacije – Francuska (final.)	SEP	6,2%	6,2%	6,6%
12.	Stopa inflacije – Španija (final.)	SEP	9,3%	9,0%	10,5%
13.	Stopa inflacije – Finska	SEP	-	8,1%	7,6%
14.	Stopa inflacije – Irska (final.)	SEP	8,6%	8,6%	9,0%
15.	Stopa inflacije – Portugal (final.)	SEP	9,8%	9,8%	9,3%
16.	Trgovinski bilans – Holandija (u milijardama EUR)	AUG	-	5,1	6,6
17.	Bilans tekućeg računa – Njemačka (u milijardama EUR)	AUG	-	0,6	5,4
18.	Javni dug – Italija (u milijardama EUR)	AUG	-	-2.757,8	-2.770,6

SAD

Prinosi na američke državne obveznice su tokom protekle sedmice zabilježili priličan rast, koji je više bio izražen na prednjem dijelu krive, a prvenstveno pod uticajem objavljivanja podatka o stopi inflacije za septembar (8,2%), a koji je bio iznad očekivanja (8,1%). U istom mjesecu **temeljna stopa inflacije zabilježila je najveći nivo u proteklih 40 godina (6,6%)**.

Prema objavljenim prognozama MMF-a rast američke ekonomije će u ovoj godini usporiti na 1,6% u poređenju sa 2,3%, koliko je prognozirano u julu, a što je znatno niže od prošlogodišnjih 5,7%. Za narednu godinu prognozirana stopa ekonomskog rasta je nepromijenjena i iznosi 1%.

Protekle sedmice je objavljen zapisnik sa septembarske sjednice FOMC-a u kojem je navedeno da su kreatori monetarne politike složni oko stava da trebaju provoditi restriktivnu monetarnu politiku još neko vrijeme, kako bi smanjili inflatorne pritiske. Članovi FOMC-a su naglasili da su „troškovi preduzimanja premalo akcije” za smanjenje inflacije vjerovatno prevagnuli nad „troškovima preduzimanja previše akcije”. Predsjednica Fed iz Clevelanda Mester je izjavila da Fed, čak i uz veliki rast kamatnih stopa u ovoj godini, tek treba staviti pod kontrolu rast inflacije, te da će morati nastaviti s pooštavanjem monetarne politike. Istovremeno, predsjednik Biden je istakao da je recesija u SAD moguća, ali da očekuje da bi mogla biti „veoma blaga” s obzirom na to da je američka ekonomija prilično otporna na tržišne turbulencije.

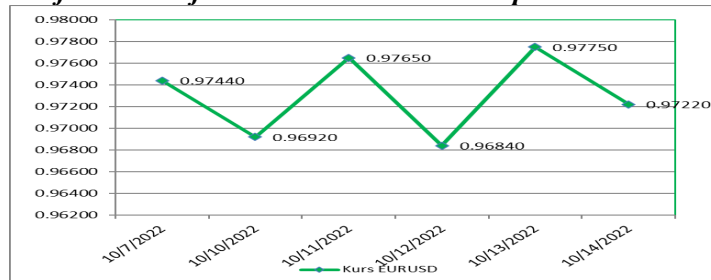
Prema rezultatima istraživanja Bloomberg-a za oktobar, ekonomski analitičari prognoziraju da će ekonomija SAD u tekućoj godini zabilježiti ekspanziju po stopi od 1,7%, dok se za 2023. i 2024. godinu prognoziraju stope od 0,5% i 1,4%, respektivno. Prognozirana stopa inflacije za tekuću godinu je nepromijenjena i iznosi 8,0%, dok je za narednu godinu blago povećana na 3,9% sa ranije prognoziranih 3,8%.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije (G/G) SEP	8,1%	8,2%	8,3%
2.	Temeljna stopa inflacije (G/G) SEP	6,5%	6,6%	6,3%
3.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite 7. OKT	-	-2,0%	-14,2%
4.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G) SEP	8,4%	8,5%	8,7%
5.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć 8. OKT	225.000	228.000	219.000
6.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih 1. OKT	1.365.000	1.368.000	1.365.000
7.	Maloprodaja (M/M) SEP	0,2%	0,0%	0,4%
8.	Indeks ulaznih cijena (G/G) SEP	6,2%	6,0%	7,8%
9.	Indeks izlaznih cijena (G/G) SEP	9,3%	9,5%	10,7%
10.	Indeks raspolož. potrošača Univ. iz Migičena P OKT	58,8	59,8	58,6

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 0,9744 na nivo od 0,9722.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Tokom protekle sedmice BoE je davala prilično oprečne signale na finansijskom tržištu. Početkom sedmice su se pojavile vijesti da će BoE nastaviti program hitne kupovine obveznica kojim je BoE nastojala smiriti finansijsko tržište, tako što je objavila nove sigurnosne mjere uključujući i dvostruko veći obim kupovine duga. Međutim, već narednog dana guverner BoE Bailey je istakao da će se krajem sedmice, ipak, prekinuti program hitne kupovine državnih obveznica, dok se pritisci na tržištu sve više pojačavaju u pravcu produženja programa. Zatim su se pojavile vijesti da BoE produžava program, ali su onda vijesti sugerisale da je to bilo nezvanično preneseno tržišnim učesnicima. Bailey je saopštio penzijskim fondovima da imaju samo tri dana da regulišu njihovu likvidnost prije nego se program otkupa obustavi, te je istakao da se radi o privremenoj akciji BoE. Nakon ovih vijesti troškovi zaduživanja Vlade Velike Britanije su ponovo povećani, te su prinosi na dvadesetogodišnje obveznice dostigli najveći nivo u posljednjih 14 godina. Prinosi na dvadesetogodišnje obveznice su povećani na 5,14%, dok su prinosi na tridesetogodišnje obveznice premašili nivo od 5% prvi put od 28. septembra kada je BoE započela hitni program otkupa obveznica sa ciljem da smiri tržište.

BoE se nalazi u nezavidnoj poziciji. S jedne strane, upravlja materijalnim rizikom po finansijsku stabilnost, dok je sve više izražena ranjivost penzionih fondova. Ipak, kupovina obveznica ne odgovara mandatu BoE da kontroliše rastuću inflaciju i zvaničnici BoE nastoje da izbjegnu stvaranje utiska da kupuju obveznice kako bi podržali fiskalne planove Vlade.

Krajem sedmice premijerka Truss je otpustila ministra finansija Kwarteng i ukinila dijelove njenog nepopularnog ekonomskog plana u očajničkoj namjeri za politički opstanak njenog političkog premijerskog mandata koji traje manje od 40 dana. Za novog ministra finansija Truss je imenovala Hunt, bivšeg ministra inostranih poslova i zdravstva, koji je ranije podržao Sunaka u utrci za premijera i lidera Konzervativne partije. Ankete pokazuju da je podrška Konzervativnoj stranci smanjena, što je podstaklo paniku u vladajućoj britanskoj političkoj partiji, kao i traganje za opcijama kojima će se Truss smijeniti sa premijerske pozicije.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Zahtjevi nezaposlenih za pomoć	SEP	-	25.500	1.100
2.	Prosječne sedmične zarade (G/G)	AUG	5,9%	6,0%	5,5%
3.	ILO stopa nezaposlenosti (tromjesečno)	AUG	3,6%	3,5%	3,6%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G)	AUG	0,6%	-5,2%	-3,2%
5.	Prerađivačka proizvodnja (G/G)	AUG	1,1%	-6,7%	-5,2%
6.	Uslužni sektor (M/M)	AUG	0,0%	-0,1%	0,3%

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio pad sa nivoa od 0,87855 na nivo od 0,87021. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,1086 na nivo od 1,1172.

JAPAN

Premijer Kishida u petak se dogovorio sa koalicionim partnerom Komeitom oko usvajanja ekonomskog paketa za ublažavanje rastućih cijena struje, plina i benzina, a koji bi trebao biti sastavljen tokom ovog mjeseca. Kishida je dodao da će veličina paketa zavisiti od očekivanog rasta cijena na proljeće. Prema njegovim riječima, Vlada ima za cilj da sprovede korake kako bi se izborila sa rastućim cijenama struje već u januaru. Kishida je takođe obećao da će Vlada nastaviti sa subvencijama za benzin od januara. Cilj je da se sastavi snažan ekonomski paket i po sadržaju i po veličini, dodao je Kishida.

Guverner BoJ Kuroda je izjavio da bi deprecijacija JPY mogla imati dobar uticaj na makroekonomiju u cjelosti, ali postoje neki sektori koji „pate“ zbog slabog JPY, te dodao da je neophodno pažljivo pratiti i analizirati uticaj valutnih kretanja po ekonomiju, uzimajući u obzir različite sektore. Kreatori monetarne politike nastavili su upozoravati investitore da ne prodaju JPY, jer je USD aprecirao na novi 24-godišnji maksimum u odnosu na JPY, dok su prepreke za direktnu intervenciju i dalje visoke. Valutna intervencija je skupa, a moglo bi se desiti da ne utiče na vrijednost JPY na ogromnom globalnom tržištu. Investitori takođe sumnjaju u efikasnost intervencije s obzirom na to da je snaga USD vođena razlikama u kamatnim stopama zbog veoma divergentne monetarne politike SAD-a i Japana. Glavni sekretar kabineta Vlade

Matsuno je izjavio da se pažljivo prati kretanje valuta sa velikim osjećajem hitnosti, te istakao da postoji spremnost u poduzimanju odgovarajućih koraka, ukoliko se dese neka pretjerana kretanja.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Tekući račun (u milijard. JPY)	AUG	-56,7	58,9	229,0
2.	Trgovinski bilans (u milijard. JPY)	AUG	-2.428,3	-2.490,6	-1.212,2
3.	Osnovne mašinske porudžbine (G/G)	AUG	9,7%	9,7%	12,8%
4.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) P	SEP	-	4,3%	10,7%
5.	Indeks proizvođačkih cijena uslužnog sektora (G/G)	SEP	8,9%	9,7%	9,0%
6.	Monetarni agregat M2 (G/G)	SEP	3,4%	3,3%	3,4%
7.	Monetarni agregat M3 (G/G)	SEP	3,0%	2,9%	3,0%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 141,59 na nivo od 144,62. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 145,25 na nivo od 148,67.

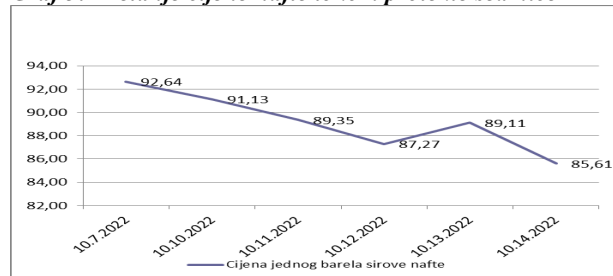
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 92,64 USD (95,07 EUR).

Tokom protekle sedmice cijena nafte je imala tendenciju smanjenja. Početkom sedmice cijena je smanjena, čime je prekinut petodnevni uzastopni rast cijene, jer su investitori fokus pomjerali ka sporijim ekonomskim aktivnostima u Kini, drugoj najvećoj svjetskoj uvoznici nafte, čime su obnovljeni strahovi oko globalne recesije i pada globalne tražnje za ovim energentom. Narednog dana cijena je nastavila da se smanjuje pod uticajem pojačanih strahova zbog recesije, ali i zbog rasta broja zaraženih virusom Covid19 u Kini čime su pojačane zabrinutosti oko globalne tražnje za naftom. OPEC je smanjio globalnu prognozu tražnje za naftom za 2022. godinu, četvrti put od aprila, ali je smanjio i prognoze za 2023. godinu, navodeći kao razloge usporenje globalne ekonomije, ponovno pokretanje mjera Covid19 u Kini i visoku inflaciju. Tražnja za naftom će se povećati za 2,64 miliona barela ili 2,7% tokom 2022. godine, smatra OPEC, što je manje za 460.000 barela u odnosu na ranija očekivanja. EIA je takođe smanjila očekivanja tražnje za 2023. godinu, te je globalnu tražnju smanjila na 101,3 miliona barela dnevno sa prethodnih 105,5 miliona barela dnevno. Narednog dana, nakon što je OPEC+ donio pomenutu odluku, cijena je povećana. EIA je istakla da bi odluka OPEC+ da smanji obim proizvodnje mogla da globalnu ekonomiju gurne u recesiju. Cijena je na kraju sedmice ponovo smanjena.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 85,61 USD (88,06 EUR), a u odnosu na prethodnu sedmicu cijena je smanjena za 7,59%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremljeno:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.694,82 USD (EUR 1.739,35).

Cijena zlata je tokom trgovanja u ponedjeljak nastavila da se smanjuje uglavnom pod uticajima snažnijeg USD i nakon što su podaci sa tržišta rada „zacementirali“ očekivanja investitora da će se Fed držati agresivne politike povećanja kamatnih stopa. U utorak je cijena blago povećana pod uticajem slabljenja USD, dok su investitori bili fokusirani na podatke o inflaciji, a koji bi mogli biti još jedan signal dalje monetarne politike Fed-a. U narednim danima cijena zlata je bila pod uticajima očekivanja kretanja inflacije u SAD.

Sredinom sedmice je objavljen zapisnik sa septembarske sjednice FOMC-a u kojem je navedeno da su kreatori monetarne politike složni u stavu da treba da provode restriktivnu monetarnu politiku još neko vrijeme kako bi smanjili inflatorne pritiske. U četvrtak je cijena zlata nastavila da se smanjuje nakon što su objavljeni podaci o inflaciji u SAD. Inflacija je bila veća od očekivane, čime su pojačana očekivanja da će Fed nastaviti sa povećanjem kamatnih stopa, što je dalo podsticaj padu cijene ovog plemenitog metala.

Tokom trgovanja u petak cijena zlata je smanjena za više od 1% pod uticajem jačanja USD, kao i očekivanja da će Fed nastaviti sa oštrim povećanjem kamatnih stopa kako bi se obuzdali inflatorni pritisci.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.644,47 USD (EUR 1.691,49). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena zlata je smanjena za 2,97%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

